

gedaan als kerkelijk persoon (want hij is roomsch!) maar als leider van den nationaal-socialistischen staat, en zoo getracht als regeringspersoon door middel van de radio deze opgedrongen verkiezingen te beïnvloeden.

De regeering heeft zijdelings de organisatie van de kerk beïnvloed, doordat ze heeft welen te bewerken, dat de vertrouwensman van Hitler tot rijksbisschop gekozen werd, nadat Von Bodelschwingh gedwongen was af te treden.

De regeering heeft met machtsmiddelen den invloed van den noodbond van predikanten gebroken, toen ze zag, dat de rijksbisschop vallen zou, en geen andere middelen had om dien val te keeren. Men heeft toen beweerd, dat de aanhangers van dien bond politieke bijbedoelingen najaagden, maar dat is de uitvlucht, die de regeering bij haar ingrijpen steeds gebruikt, als ze zich niet meer weet te verdedigen met eerlijke argumenten.

De regeering heeft door middel van de geheime staatspolitie de telefoongesprekken van de leiders van den noodbond en van de latere belijdenisbeweging laten afkluisteren en zelfs op grammofoonplaten opnemen om het door hen gesproken zoo mogelijk tegen hen te kunnen gebruiken.

De regeering heeft toegelaten, dat de belijders van den Christus om hun belijdenis door het nationaal-socialistisch gepeupel en geboefte werden vervolgd en mishandeld ten bloede, en dat hunne woningen met granaten werden bekogeld, terwijl ze dat met weinig moeite had kunnen verhinderen, wanneer ze gewild had; maar ze wilde dat niet.

De regeering heeft tegen alle verzoekschriften in den rijksbisschop op zijn plaats gehandhaafd; dat die er nog is, ligt er alleen aan, dat hij door de regeering is gerugsteund.

De regeering heeft door de politieke wettelijke kerkelijke vergaderingen, waar ze niets te zeggen had, laten ontbinden, omdat die vergaderingen niet wenschten mee te gaan met de eischen van de nationaal-socialistische leiders op kerkelijk terrein.

De regeering heeft, toen ze inzag, dat de belijdenisbeweging het winnen zou in de kerk, verboden in de bladen over den kerkstrijd te schrijven, of vlugschriften over den kerkstrijd te verspreiden, maar heeft daarbij uitdrukkelijk verklaard, dat de publicaties van den rijksbisschop niet onder dat verbod vielen. Daarmee heeft de regeering partij gekozen tegen de orthodoxe groep in het land; tegen dat deel, dat de belijdenis nog wil vasthouden.

De regeering heeft toegelaten en begunstigd, dat de meest getrouwe predikanten met „verlof“ gestuurd werden, of geschorst, of afgezet, terwijl de aanhangers van het heidendom vrij hun meeningen konden verkondigen.

De regeering heeft zooveel mogelijk zijdelings de belijdenisbeweging tegengewerkt, en de beweging van de Duitsche christenen en de Duitsche geloofsbeweging begunstigd.

De regeering heeft, toen dat alles nog niet haalde, nog krasser maatregelen ter hand genomen, en een aantal predikanten gevangen gezet of in concentratiekampen opgesloten met gevangenis-kleeren aan en kaalgeschoren hoofden en ze dwangarbeid laten verrichten.

Waarom?

Alleen daarom, wijl die predikanten Gode meer gehoorzaam waren geweest, dan de menschen.

De regeering heeft, toen de belijdenisbeweging een EIGEN KERKELIJKE HOOGESCHOOL OPRICHTTE, (OMDAT DE UNIVERSITEITEN VERGIFTIGD ZIJN), DIE DE REGERING GEEN CENT KOST, DEZE SCHOOL, TOEN DE LESSEN BEGINNEN ZOUDEN, VERBODEN! Zoo verbiedt de regeering de kerk om haar eigen Dienaren des Woords op te leiden.

En ondanks dat alles en nog veel meer (want de regeering zorgt, dat er niets uittekt, voorzoover het in haar macht is; en ze heeft veel MACHT, maar ze is bang voor het aan het licht komen van de WAARHEID!), ondanks dat alles verklaart ze schijnheilig: „De staat bemoeit zich niet met kerkelijke aangelegenheden!“

Maar de regeering heeft ook ondanks al die maatregelen het moeten aanzien, dat de beweging van de belijdeniskerk aan kracht toenam, naarmate de maatregelen verscherpt werden. Ze heeft het werk, dat uit God was, niet kunnen breken.

Al die maatregelen der regeering zijn vaak op een geraffineerde wijze uitgevoerd, opdat ze de meeste kans van slagen hebben.

Ze doet het zoo, dat niemand er op voorbereid is, of gelegenheid heeft, voorzorgsmaatregelen te nemen. Haar methode is: overrompelen.

We herinneren ons allen nog wel het voorgervallene naar aanleiding van het manifest van de Belijdeniskerk, dat 6 Maart 1935 uitgevaardigd werd, en in alle bij die beweging aangesloten kerken zou worden afgekondigd. In vele kerken geschiedde dat dan ook reeds dadelijk den daarop volgende Zondag.

Maar lang niet overal.

Men schijnt niet in staat geweest te zijn, het stuk aan alle kerken zoo spoedig te doen toekomen.

Daarom zou in de meeste kerken de afkondiging een week later plaats vinden.

In de week, die aan dien Zondag voorafging, moet de regeering ook kennis van het manifest gekregen hebben, en ze nam intusschen haar maatregelen.

Zaterdagmiddags werd het bevel doorgegeven, dat in elke plaats van de predikanten een verklaring geëischt moest worden, dat ze het manifest niet zouden afkondigen. De plannen waren dus zorgvuldig geheim gehouden, en werden zoo laat mogelijk bekend gemaakt, opdat niemand de gelegenheid hebben zou, eerst met kerkeraad of gemeente de zaak te bespreken, of op andere wijze overleg te plegen. De politie verscheen, eischte de verklaring, en werd die niet afgegeven, zoo werd de predikant eenvoudig in hechtenis genomen.

Evenzoo geschiedde met de Vrije Theologische School, die de belijdenissynode, waarin Niemöller, Asmussen e.a. de leiding hebben — de meest orthodoxe richting van de „belijdende“ kerk: Men had alles klaar, de gebouwen, en de lesrooster was vastgesteld; men had er zich groote geldelijke opofferingen voor getroost, zoodat het den staat geen cent kostte, en toen men de lessen beginnen zou, werd de School verboden. DE DUITSCHE REGERING STAAT NIET TOE AAN DE KERK OM HAAR EIGEN DIENAREN DES WOORDS OP TE LEIDEN! DIE MOET ZE AAN DE ONTCHRISTENDE RIJKSUNIVERSITEITEN TOEVERTROUWEN...! Al betaalt de kerk alles — het mag niet. Zuik een tyrannie oefent het nationaal-socialisme uit.

En dat manifest, dat niet in de kerken mocht worden afgekondigd, was dat soms revolutionair? Wordt er iets in beweerd, dat in strijd was met het Woord van God?

Integendeel!

Het was een stuk, waarin op de meest duidelijke wijze de waarheid der Schrift voorgesteld werd; waarin werd verklaard, dat de staat zijn gezag ontleent aan Gods gebod, en dat hij, die bloed en ras en volksaard tot schepper en heer van het staatsgezag maakt, den staat ondermijnt, en dat de staat zijn bevoegdheid verliest, wanneer hij zich met de waardigheid van een eenwig rijk bekleedt, en zijn gezag tot het hoogste en laatste op elk levenssterrein maakt.

De „absolute staat“ werd er dus — en terecht! — in afgewezen.

Dat mocht niet.

De kerk mocht niet meer zeggen, wat Gods Woord al eeuwen lang gezegd heeft, dat de staat gebonden is aan het gebod Gods, en dat er dus grenzen zijn voor de staatsmacht.

Dat is de „christelijkheid“ van het nationaal-socialistische „positieve christendom“!

En op dezelfde wijze wil ook Mussert de kerk knechten, en doen buigen voor den almachtigen staat. En er zouden ons nog heel wat erger dingen te wachten staan, daar hier eerst een beginsel gebroken zou moeten worden, dat men in Duitschland maar spaarzaam meer aantreft: Het Calvinistisch beginsel, dat de kerk de roeping heeft haar licht te laten schijnen over elk levensgebied, ook over het terrein der staatkunde. En daar heeft de kerk niet maar het RECHT om een woord te spreken, doch een ROEPING van Godswege, die ze zich niet laten ontnemen mag, maar die nationaal-socialisme haar ontnemen wil. Mussert heeft het duidelijk genoeg aangekondigd!

En ondanks dat denken velen nog: „Het zou wel meevallen“.

Maar met de hulpe Gods zullen we als belijders van Zijnen Naam zorg dragen, dat het ook bij een aankondiging blijft, en dat hij de gelegenheid niet krijgt om de Christelijke grondslagen van ons staatkundig en van heel ons nationaal leven te vernietigen en te vernietigen!

Gij zult ons toch niet hebben,
Gij goden van den tijd!

O.

B.

Correspondentie van de Redactie.

K. te B. U. biedt mij een ingezonden stuk aan, met protest tegen Dr. Noordmans' hier en daar nog al scherpe probleemstelling, en voorts tegen „De Heraut“ en andere bladen. Laat mij, voor wat het eerste betreft, mogen opmerken, dat Dr. N. door mijzelf gevraagd is, en dat ik (ook van hemzelf) van te voren wist, dat hij „scherp“ zou zijn; daar heb ik op gerekend. Zie verder artikel. En wat het tweede betreft: ik heb stelselmatig alle artikelen tegen „De Heraut“ (vrij wat zijn me aangeboden) geweerd. Ik volg dat blad niet in zijn methode. Ik hoop, dat U me daarom ten goede houdt, dat ik ook Uw stuk, hoezeer ik het waardeer met volle erkentelijkheid, laat liggen. We moeten het hebben van de argumenten; en de wekelijksche aanwas van abonnees bewijst, dat gelukkig daarnaar nog vraag is. Red.

PERSSCHOUW

Het lichaam van den jongen mensch, sport, jeugherberg, padvinderij etc.

In „IJmuiders Kerkbode“ trof ik onderstaande „Stellingen“ aan van een door Dr. E. D. Kraan te houden referaat:

I.

Naast de reformatie beweegt zich door de nieuwste geschiedenis ook het humanisme voort, dat zijn invloed laat gelden, ook bij de lichamelijke vorming van den jongen mensch.

II.

Dit humanisme kenmerkt zich in dit verband door deze vier eigenaardigheden:

1. Zijn geloof in de idealiteit of de natuurlijke gaafheid van den mensch.
2. Zijn dualistische beschouwing over den mensch, waardoor ziel en lichaam min of meer tweeschichtig naast elkaar blijven staan.
3. Zijn streven naar de harmonische ontplooiing van den mensch.
4. Zijn terugkeer tot de natuur.

III.

Dit humanisme is opgetreden ook in de jeugherbergen, waaraan Richard Schirrmann de geestelijke bouwmeester is. Dat de jeugherbergen humanistisch zijn, blijkt hieruit dat zij

1. door het bevorderen van het trekken, en daarmee door den terugkeer tot de natuur, vernieuwing in ons cultuur willen brengen.
2. en door het zooveel mogelijk saambrengen van jonge menschen van verschillende nationaliteit en levensovertuiging, den wereldvrede hopen te brengen.

IV.

Ook afgedacht van dezen humanistischen opzet kunnen de jeugherbergen als goedkoop nachtlagje door ons niet gebruikt.

1. Omdat zij de verstrooiing van het gezin bevorderen.
2. omdat het paedagogisch niet juist is, dat jonge menschen groote buitenlandse reizen maken.
3. omdat niet allen er tegen kunnen, om enkele weken afgeheele, ongecontroleerde levens- en bewegingsvrijheid te hebben.
4. Vooral omdat het huisreglement van de jeugherbergen de jonge menschen verbiedt, voor hun christelijke levensopvatting uit te komen, en anderszids aan den huisvader en -moeder opdraagt om voor de sfeer in het huis te zorgen zonder er bij te bepalen van welke levensovertuiging zij moeten zijn.

V.

Het humanisme is ook verschenen in de padvinderij, aan welker oorsprong de naam van Sir Robert Baden Powell verbonden is. Het humanisme der padvinders blijkt uit:

1. haar grondslag;
2. haar doelstelling;
3. haar beschouwing aangaande den mensch;
4. haar methode van spel;
5. haar organisatie van welpenborde, verkenningstroep, voortrekkersstam e.a.

VI.

Humanistisch is ook de sportbeweging van onzen tijd, waartegen moet ingebracht:

1. dat zij van daad-sport in kiksport is veranderd;
2. dat ook bij de daad-sport een gezonde ontplooiing van het lichaam niet wordt nagestreefd;
3. dat ze met haar wedstrijden een heidensch doel nastreeft;
4. dat ze uit paganistische overtuiging leeft, dat alleen een schoon lichaam de drager kan wezen van een edele ziel;
5. dat zij aan een lichamelijke training een veel te groote betekenis toekent voor de opvoeding van ons wilsvoren en karakter.

VII.

Ook de Christelijke sportorganisaties overwinnen al deze fouten niet, en vooral niet als zij de voetbal organiseren.

VIII.

De vraag naar haar bestaanrecht zal ten laatste opgelost moeten worden bij de kwestie of wij in onze persoonlijkheid het verband tusschen lichaam en ziel ons schriftuurlijk, organisch dan wel min of meer dualistisch moeten indenken.

Ik vermoed, dat deze stellingen onze lezers zullen interesseren, en geef ze daarom in hun geheel door.

„De tucht niet over bewegingen, partijen“ II...
Maar de tuchteloosheid dan wel??

Dr. E. H. Broekstra schrijft in „Leidsche Kerkbode“ over eenige persuitingen, die min of meer schijnen te sturen in deze richting, dat de kerkeraden nog niet over NSB-ers en dergelijke loswrikkers van de gemeenschap der heiligen zullen oordeelen in de tucht: eerst moet de generale synode over partijen of bewegingen als de NSB-ers geoordeeld hebben. Zoo ongeveer schijnt de bedoeling te zijn, heelmaal duidelijk is het niet.

Het argument wordt daarbij gebruikt, dat de tucht over personen, maar niet over partijen gaat (partijen, bewegingen etc.).

Nu begrijp ik van zulke redeneering niet veel. Ik citeerde indertijd Prof. Bouwmans „Kerkelijke Tucht“, dat begreep ik wel.

Waarom begrijp ik niet veel van de zaak? Hierom: a. indien men bedoelt, dat de kerk in „mindere“ vergaderingen (kerkeraad, classis) etc. niet over politieke

partijen etc. gelijk; maar gen kunnen h. indien n niet „zomaar“ te „zo partij. heeft ook al h allersche een partij tot in het el c. indien m n niet gen hebben, als samenkomen weer een zaa de NSB. on te beoordeel synode v kerk door de lute geplaat als de kerk manifesteere Het gegev Dat zou nog daarop neer maar ongem vaarlijk. Wi tucht n tuchteloos behoef om voor vrijbute Iedere ke NSB met d elk geval „classis of s tuchtgeval t blijft imme teen „part tegen de organisa dan ook Da

Nu kom aanleiding der Kerke gemeente, natuurlijk nemen, o advies. Zo het result ake bent daar is b Schrift e classis he genoemd, foutief g behoeft lid zich met gro worden. Prof. C recht hee gehandeld zijn, maar eens en spoor is j

Maar i zijn van een lid i lid kan z kijk eens lets te de spraak d

Even late

In een te berad spreekt, geval nie

De gev zijn waa verbazen regel eer

„Beproef

geen geboc

Geheel ir

in het „Ke

Nu is richting zonder z en den i paganda voldoende vergader om de te leer var recht en uitdruk tegenove dwalingi

Even late

Wel v talen g een besl kerken z zou er c dore kes lan toet olt ka: zier ern larnabe bezware werden

OUW

ongen mensch, sport
rij etc.

onderstaande „Stet
D. Kraan te houden

ich door de nieuwen
voort, dat zijn in-
smelijke vorming van

in dit verband door

de natuurlijke taal

ig over den mensch
of meer tweeslachtig

onische ontplooiing

r.

ook in de jeugdher-
mann de geestelijke
bergen humanistische

trekken, en daarmee
vernieuwing in onze

k saambrengen van
de nationaliteit en
e hopen te brengen.

umanistische opzet
oedkoop nachtlug

an het gezin bevoor-

t juist is, dat jonge
reizen maken.

kunnen, om enkele
e levens- en bewe-

nent van de jeugd-
verbiest, voor hun
komen, en ander-
er opdraagt om voor
ler er bij te bepalen
toeten zijn.

in de padvindere-
n Sir Robert Baden
me der padvinderij

den mensch;

ordé, verkenninge-

eweging van onzen

sport is veranderd;
gezonde ontplooiing
treedt;

een heidensch doel

tuiging leeft, dat
zer kan wezen van

raining een veel te
opvoeding van ons

ities overwinnen al
als zij de voetbal

cht zal ten laatste
stie of wij in onze
en lichaam en ziel
wel min of meer

onze lezers zullen
hun geheel door.

gen, partijen"!!...
i wel??

eidsche Kerkbode"
meer schijnen te
keraden nog niet
kkers van de ge-
elen in de tucht;
artijen of bewegin-
ben. Zoo ongeveer
maal duidelijk is

kt, dat de tucht
over partijen

ing niet veel ik
kerkelijke Tucht"

de zaak? Hierom:
in „mindere" ver-
niet over politieke

partijen etc. „de tucht" kan laten gaan, heeft men groot
gelijk; maar de „meerdere" vergaderin-
gen kunnen dat evenmin;

b. indien men bedoelt: de kerkeraden mogen iemand
niet „zomaar" censureren, „alleen maar" om het „en-
kele" feit „zonder meer", dat hij lid is van deze of gene
partij, heeft men groot gelijk. Maar — dat blijft zóó,
ook al heeft een generale synode het
allerscherpste vonnis geveld over zulk
een partij; men kan dus ook daarna den regel weer
toe in het eendelozez repeteeren;

c. indien men bedoelt: een bepaalde partij of beweging
is niet gemakkelijk te beoordeelen, kan men gelijk
hebben, als men zegt: laat ons eerst eens in synode
samenkomen om erover te praten (hoewel 'dan nog
weer een zaak van rapporteurs wordt...). Maar dat b.v.
de N.S.B. onchristelijk is, dat is wel zeer gemakkelijk
te beoordeelen. Daar behoeft heusch geen
synode voor saam te komen. We zijn in de
kerk door den Heere God niet in zó'n armoedig donker-
hute geplaatst, dat de kerken drie jaar moeten zwijgen,
als de kerkleden in 'n ommezientje durven spreken en
manifesteeren.

Het gegeven advies lijkt me dus niet voorzichtig.
Dat zou nog niet erg zijn, indien het maar niet praktisch
daarop neer kwam, dat men voorloopig die N.S.B.-ers
maar ongemoeid laten moest. En dat acht ik zeer ge-
vaarlijk. Want dat zou hierop neer komen, dat de
tucht niet over partijen gaat, doch de
tuchteloosheid wel. De goddeloosheid
behoeft zich dan maar te organiseeren,
om voor minstens drie jaar te kunnen
vrijbuiten op het erf der kerk.

Iedere kerkeraad of classis kan beslissen, dat de
N.S.B. met de belijdenis der kerk strijdt, en kan voorts
elk geval „op zichzelf bezien". En desnoods kan een
classis of synode aantonen, dat er in een bepaald
tuchtgeval fouten gemaakt zijn (het recht van appél
blijft immers!). Maar drie jaren niets doen, omdat
'een „partij" geldt, dat ware een dreigement
tegen de zonde, maar een pressie op de
organisatie van de zonde. Terecht schrijft
dan ook Ds Broekstra:

Nu komt, b.v. in 1934, zooals op onze classis, naar
aanleiding van een concreet geval, de vraag van een
der Kerken ter tafel, hoe te handelen met een lid der
gemeente, dat uitgesproken N.S.B.-er is. Dan moet
natuurlijk de classis deze zaak in ernstige overweging
nemen, om den betrokken kerkeraad te dienen met
advies. Zoo is dan ook in onze classis gebeurd. En
het resultaat is geweest, dat een commissie, ter dezer
zake benoemd, met bewijzen heeft overtuigd, daar en
daar is het beginsel der N.S.B. in strijd met de H.
Schrift en met de Formulieren van Eenigheid. De
classis heeft dit rapport aanvaard en dus bij name
genoemd, waarin de N.S.B. inzake onze confessie
foutief ging, zoodat geen onzeker geluid gegeven
behoeft te worden, waarom, indien onverhoopt een
lid zich niet liet overtuigen, met hem — al is het
met groote lankmoedigheid — gehandeld moest
worden.

Prof. Grosheide heeft opgemerkt, dat een lid het
recht heeft, goed te weten op grond waarvan met hem
gehandeld moest worden. Dat moet niet iets vaags
zijn, maar wel omschreven. Ik ben het daarmee geheel
eens en ik meen, dat onze classis tenminste in dit
spoor is gegaan.

Maar moest nu de classis hebben uitgesproken: wij
zijn van overtuiging, dat op grond van dit en van dat
een lid der Geref. Kerk niet tegelijk van de N.S.B.
lid kan zijn, omdat het eens het andere uitsluit, maar
kijk eens, Kerkeraad, ge moet wachten tot 1936 om
iets te doen? Eerst moet de Synode een generale uit-
spraak doen?

Even later:

In een concreet geval zal een classis zich hebben
te beraden en wanneer een statuut duidelijke taal
spreekt, dan mag een classis zich voor een concreet
geval niet incompetent verklaren.

De gevaren toch, die zich dan zouden vermeerderen,
zijn waarlijk niet denkbeeldig. Want onkruid heeft een
verbazend lastige eigenschap, n.l. dat het in den
regel een verbazend sterke groei-kracht vertoont.

„Beproeft de geesten of zij uit God zijn", — dat is
geen gebod voor om de drie jaar.

Geheel in denzelfden geest schrijft Ds J. W. Siertsema
in het „Kerkblad" van Haarlem:

Nu is het waar dat over het lidmaatschap van een
richting of beweging moeilijk geoordeeld kan worden
zonder zich een oordeel te vormen over de beginselen
en den grondslag, het optreden, de daden en de pro-
paganda van zulk een beweging, maar is dat een
voldoende grond om zulk een kwestie naar de meerdere
vergadering te verwijzen? Zelfs daar waar het gaat
om de tuchttoefening der ambtsdragers, die een dwaal-
leer van bepaalde richting propageeren, wordt dit
recht en deze taak van den kerkeraad in onze K.O.
uitdrukkelijk gehandhaafd. En zou dit dan niet gelden
tegenover leden, die in gemeenschap met anderen
dwalen aanhangen of propageeren?

Even later:

Wel wordt door „De Heraut" de Synode te Jeru-
salem genoemd, waar de kerken gemeenschappelijk
een besluit hebben genomen in een zaak, die allen
kerken aangaat. Maar is dit een bewijs? Ten eerste
zou er over deze Synode als vergadering van „meer-
dere kerken" nog wel iets te zeggen zijn, zij draagt
dan toch zeker een karakter zooals geen onze Synodes
zou kan dragen en ten tweede ging het om een
zwaar ernstig bezwaar tegen de prediking van Paulus en
Harnabas, waarbij juist deze twee, tegen wie vooral de
bezwaren waren, als afgevaardigden naar Jeruzalem
werden gezonden.

Ook dit:

Wanneer de Synode te Leeuwarden in het jaar
1920 een uitspraak doet over het lidmaatschap van een
organisatie, die zich stelt op den grondslag van den
klassenstrijd, zou men daaruit dan kunnen afleiden,
dat vóór dat jaar nooit eenige kerkeraad daarover
een uitspraak mocht doen of heeft gedaan bij de
oefening van het ambtelijke toezicht?

Evenals het volgende:

Onze kerken hebben toch de Schrift, de belijdenis-
geschriften en confessionele uitspraken, waaraan ze
leer en leven harer leden hebben te toetsen en waarom
zou het lidmaatschap eenere vereniging daar buiten
vallen? Zou de tuchttoefening dan soms jaren moeten
worden uitgesteld? Zou de kerkeraad, die verantwoor-
delijk is voor de tuchttoefening, dit mogen doen?
En mocht er gevaar dreigen voor de rechtszekerheid
en met dat gevaar hebben we toch niet slechts hier,
maar bij elke tuchttoefening te doen, is er dan niet het
recht van appél op de meerdere vergaderingen, dat
aan allen de grootste waarborg biedt? Zouden de
kerken b.v. bij het lidmaatschap van de Neo Malthu-
sianische beweging of van een goddeloosheid bond moe-
ten wachten op de uitspraak van een Synode?

Persdebat.

In „Geref. Kh." (Hoeksche Waard en IJselmonde)
schrijft Ds J. M. Spier:

Gelukkig zijn lang niet allen het met Prof. Kuyp-
ers. We beluisteren in de kerkelijke pers ook betere
geluiden.

Vervolgens citeert Ds Spier enkele der tegen Ds Sikk-
el of „De Heraut" zich richtende organen, haalt ook met
instemming „De Reformatie" aan, en merkt aan het
eind van zijn artikel op:

In dit verband schrijft Prof. Schilder ook, dat aan
de V.U. enkelen strijden tegen de synthese. Dit zijn
de Professoren Vollenhoven en Dooyeweerd. Ook de
onlangs opgerichte „Vereniging voor Calvinistische
Wijsbegeerte" heeft in haar banier geschreven: tegen
de synthese. Maar deze laatste professoren en de
nauw met hen verbonden vereniging willen dezen
noodzakelijken strijd liever positief voeren dan
negatief, ze zoeken hun kracht meer in het the-
tisch verkondigen van de waarheid, dan in het
antithetisch afbreken van hetgeen met de waar-
heid in strijd is.

Is dit niet een weg, die nog uitnemender is?

Ds Spier, wiens vriendelijke opmerkingen ik met
blijdschap las, houde mij ten goede, dat ik van eenig
verschil in methode tusschen de door hem bedoelde
professoren en mij niets zie. Men behoeft maar de (inau-
gureele en andere) redevoeringen dezer collega's (gelijk
ook hun persartikelen, ook in „De Standaard") in te
zien, om weer heel duidelijk te weten, dat ook zij onder
hun slagen ettelijke dagonen willen vergruizen. Ze heb-
ben er dan ook wel eens wat over moeten hooren van
de zijde van het „Algemeen Weekblad". Evenals ik ver-
binden ze thetisch en antithetisch arbeid (sommigen
lezen of onthouden alleen den laatsten, maar dat
kan niemand anders dan zij zelf helpen). Ook de nieuwe
vereniging zal deze twee moeten samenvoegen.

Alleen maar thetisch werken? Ik verwerp die trou-
wens fictieve methode bewust. Hoe lang duurt het niet,
eer zulk (ondersteld) slechts-thetisch werk doordringt
tot het volk? Hoe lang niet, eer de fouten, die ook daarin
inslopen, ontkent en gecorrigeerd zijn (stel, dat 't zou
kunnen, als i e d e r dien regel volgde...?). De ervaring
leert, dat terwijl de ééne professor thetisch werk op
papier zet, de andere er al vast tegen in spreekt, de
derde zich van geen van deze dingen iets aantrekt.
Maar intusschen zit het volk met de kwesties in de
maag. Als men dat volk zou laten wachten, totdat de
(hypothetische) alleen-maar-thetische arbeid zou zijn
dóórge-dron-gen, dan is 't intusschen „onthloot". Er zijn
jongere predikanten, die mij vóór mijn benoeming in
Kampen geschreven hebben: zonder uw Reformatie-werk
was ik al lang barthiaan geweest. Thans geven zij
thetisch (en antithetisch) werk, waarvoor zij anders
verloren of pas na zeer lange gedachten-omzwervingen
weer geschikt waren geweest.

Het zou er niet best hebben uit gezien, indien inzake
de inlijving van Barthianen in het Calvinistenleger
door mijzelf of anderen gezweven was, toen men na
jarenlange discussies binnen- en buitenkamers persé
dien kant op wilde, en bewust dien kant is uitgegaan...
Overigens deelt Dr W. A. van Es in „Leeuw. Kh."
mede, dat ons blad een artikelenreeks begonnen is
over „moet dat nu zóó" en schrijft dan:

dat we dan eindelijk nu eens te hooren krijgen, waar-
om het toch eigenlijk gaat, kan als een opluchting
werken.

We vreezen, dat de „opluchting" niet lang zal werken,
want het is al ettelijke malen precies gezegd „waarom
het gaat" in bepaalde gevallen, ook wel in antwoord
op vragen (!) van Dr v. Es. Maar daar is dan weer
overheen gepraat.

Verder treft ons deze reactie van Dr W. A. v. Es op
een opmerking van „De Wachter" aan diens adres:

Ook wij zullen hier geen woord aan verspillen. Het
is „De Wachter", die het schrijft.

Merkwaardig toch, dat Dr v. Es meent te kunnen
oordeelen over „den toon" van polemieken... „Moet dat
nu zóó?" Ik zeg: neen.

Met dit ééne zinnetje van Dr van Es wordt zóómaar
een heele staf van menschen op zij geworpen. En op
welken grond? Daarnaar onderzoekt niet meer, wie in
hetzelfde nummer van Dr van Es, hem lezende, con-
stateert, dat hij a. beweert, niet eens te weten, waarover
het nu toch eigenlijk loopt, en b. toch al wel weet, dat

de „motieven", die in het spel zijn, lang niet zoo best
zijn als toen en toen...

O, het is vervelend, dit alles te herdrukken. Maar
het signaleeren van zulke zwakhedenmanifestaties, als
het jaar 1935 en dit nasleepje ervan heeft opgeleverd,
is misschien het eenige middel, om ons leven ervan te
genezen.

Dat het daarvoor tijd wordt, beseft Ds E. G. van
Teylingen („IJmuiders Kerkbode"):

't Lijkt me toe, dat de polemiek over de polemiek
maar zoo snel mogelijk moest worden stopgezet, opdat
de krachten besteed worden aan de echte polemiek,
die in de levende kerk niet zwijgen kan en mag.

Even later:

Laten we toch niet vergeten, dat Prof. Schilder
niets liever zou zien, dan dat er niet over, doch
tegen hem werd gepolemiseerd. Daarvan getuigen
de artikelen van Dr O. Noordmans, die thans in „De
Reformatie" gaan verschijnen.

Hij is een van de eersten geweest, die een diep-
gaande wetenschappelijk-theologische kritiek heeft ge-
leverd op Barth e.s. Zelf neemt hij op verschillende
punten van de dogmatiek een markant eigen stand-
punt in en schroomt niet z.i. zwakke plaatsen in ge-
ijekte beschouwingen bloot te leggen. En dan gaat 't om
zaken van 'tallerhoogste gewicht. Ik noem alleen
maar de vragen aangaande kerk en cultuur.

Men kan erover van meening verschillen of 't voor-
loopig nuttig en wenschelijk is deze zaken openlijk
en in populair vorm te behandelen. Maar in alle
bescheidenheid zou ik willen vragen: wordt het niet
eens tijd, dat er met Prof. Schilder gepolemiseerd
wordt en dan niet met die leelijke „polemieken in
't kwadraat"?

Ik geloof, dat we dan wat verder kwamen. En dat
er dan meer éénheid zou blijken te zijn, dan men thans
in verschillende kibbelarijen ontdekt.

Ik wil wel bekennen, dat ik op 't oogenblik de be-
gonnen polemiek tusschen Noordmans en Schilder
van het uiterste belang acht; belangrijker dan 't
meeste, dat er den laatsten tijd geschreven is.

Duidelijk wordt hier gezegd, dat de betere weg zou
zijn: ingaan op de kwesties. Dit heeft tot nu
toe niet één van de thans klagenden gedaan. En op
den duur gaat dan zó'n leventje vermoelen... met
name het krachtige deel van het volk, dat tenslotte
toch weer erbij wil wezen, als er geschiedenis gemaakt
wordt, en dus ook, als er op de vragen wordt ingegaan.
Dat het volk er bij moet zijn, m.i. heb ik dat reeds her-
haandelijk betoogd. Het is in strijd met de gedachte der
gemeenschap der heiligen, als men „academische" kwes-
ties behandelt, als stonden die buiten het leven.

En de bloeiperioden van ons leven zijn steeds die
geweest, waarin het volk erbij gehaald werd, als een
vraag van waarheid of kerk besproken werd.

K. S.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:
Siegswoude: Cand. M. Hamming te Oostwolde W. K.
(Gr.).

Aangenomen naar:
Lemmer: L. W. Wessels te Abcoude.

Benoemd tot Hulpprediker te:
Dedemsvaart: Cand. A. J. Radder te Hoogeveen.

Prof. Dr T. Hoekstra, †
In den ouderdom van 55 jaar is te Kampen overleden Prof.
Dr T. Hoekstra, hoogleraar aan de Theologische School.

Emeritaat Ds W. J. Baan.
De Classis Franeker der Geref. Kerken heeft thans aan
Ds W. J. Baan te Winsum wegens voortdurende onge-
steldheid cervol emeritaat verleend, met ingang van 1 Fe-
bruari a.s.

Kerkinstelling te Daarlerveen.
Ingevolge de opdracht van de Classis Ommen der Geref.
Kerken heeft de Kerk van Vroomshoop te Daarlerveen
een zelfstandige Geref. Kerk geïnstitueerd. Na den dienst
werden Zondag de ouderlingen en diakenen gekozen. De
nieuwe Kerk, waarvan de leden tot dusver tot de Kerk
van Vroomshoop behoorden, zal straks een ziental heb-
ben van 500. Het ziental van de Kerk van Vroomshoop
daalt daardoor tot 1300. Dezen zomer zullen kerk en pas-
torie van Daarlerveen reeds gereedkomen.

(„Rotterd.")

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:
Amsterdam-Noord: Prof. G. Wisse te Apeldoorn.
Kornhorn: M. W. Nieuwenhuys te Franeker.

Bedankt voor:
Bussum-Naarden: A. H. Hilbers te Groningen.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:
Moercapele: M. Hofman te Krabbendijke.

Bedankt voor:
Goes: H. Ligtenberg te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:
Benschop: P. Bouw te Melissant.
Hoogmade: Cand. J. H. Vrielink te Dalen.
Kootwijk: J. H. Koster te Montfoort.
Middelharnis: H. A. de Geus te De Bilt.

Aangenomen naar:
Oud-Gastel: Mr E. D. G. v. d. Horst te Heinenoord.

Bedankt voor:
Katwijk aan Zee: J. P. E. C. Eerhard te Hillegom.
Oosthem: P. Six Dijkstra te Tull en 't Waal.

Overleden:
J. Mees, em. pred. der N. H. Kerk te Lochem, 84 jaar.
H. J. Heijnes, em. pred. der N. H. Kerk te Landsmeer, 70 j.